

צומחים מחדש

קבוצת יעד:

כיתות ח'

משך הפעילות:

כשעה

מטרות:

- היכרות עם סיפור גוש קטיף
- הבנת האופי המיוחד של החיים בגוש

עזרים:

- מצגת 'גוש קטיף סיפור ישראלי'
- אמצעי הקרנה
- כרזות גוש קטיף (לא חובה)

צומחים מחדש

מהלך הפעילות:

שלב 1: פתיחה

הקרינו את המצגת 'גוש קטיף - סיפור ישראלי' ובקשו מהתלמידים להיזכר בסיפור הגוש, לצפות ולדמיין שהם לוקחים חלק בסיפור. הדגישו שכדאי לשים לב לפרטים כדי להצליח במשימה שיקבלו לאחר המצגת.

שלב 2: שם ליישוב

סכמו את המצגת. הדגישו והפנו 'זרקור' לנושא הצמיחה מחדש. ניתן להיעזר בכרזות ולהציג את מפת היישובים ואת כרזת הצמיחה מחדש. הקריאו את המשימה הכיתתית:

אני שמח/ה לבשר לכם

כי אתם, תלמידי ח' _____ בבית הספר _____

נבחרתם לתכנן יישוב חדש עבור מתיישבי גוש קטיף.

האתגר הראשון שעומד בפניכם הוא **בחירת שם ליישוב**.

יש לכם שלוש אפשרויות:

1. שמירה על שם היישוב שהיה בגוש קטיף (גני טל, נצר חזני)

2. בחירת שם חדש לחלוטין (נווה, נטע)

3. בחירת שם שמזכיר את השם הקודם (בני דקלים, בני נצרים,

שבי דרום, כרמי קטיף, באר גנים - ראשי תיבות של היישובים

המרכיבים יישוב זה: **בדולח, אלי סיני, רפיח ים, גדיד, גן אור,**

נצר חזני, **מורג**)

הזמינו את התלמידים להציע הצעות לשם, על פי אחת משלוש האפשרויות. בקשו מהמציעים לנמק - מדוע הם חושבים שצריך להחליף שם / להשאיר את השם שהיה / לבחור בשם שמזכיר את השם שהיה?
ערכו הצבעה ובחרו יחד עם התלמידים שם ליישוב.

צומחים מחדש

שלב 3: עבודה בחוליות

חלקו את הכיתה לחוליות עבודה ותנו לכל חוליה כרטיסיה העוסקת באחד ההיבטים הבאים, הקשורים לתכנון היישוב החדש (הכרטיסיות מצורפות בנספח א. ניתן לתת לשתי חוליות אותו נושא עבודה):

- היכן?** היכן יוקם היישוב החדש? במרכז הארץ? בפריפריה? האם על הנוף שבו ימוקם היישוב להזכיר את נוף הים והחול שהיה בגוש קטיף?
- אופי?** איזה אופי יהיה ליישוב החדש? האם הוא יהיה כפרי, עירוני, קהילתי, שיתופי או חקלאי?
- מי?** מי יהיו התושבים של היישוב החדש? האם הוא יורכב מתושבי גוש קטיף (לשעבר) בלבד? האם הוא יצטרף ליישוב קיים? האם הוא יאפשר הצטרפות של משפחות חדשות?
- אמונה?** האם היישוב החדש יהיה חילוני, דתי או מעורב?

- הסבירו את המשימה: על כל חוליה לקרוא את השאלות הניצבות בפניה ולנסח שני משפטים:
- מה היה? (משפט המתאר את ההיבט של ההתיישבות כפי שהיה בעבר בגוש קטיף)
  - מה יהיה? (משפט המתאר את אותו היבט כפי שהם מתכננים ורואים אותו ביישוב החדש)

כרטיסיה לדוגמה:

הנושא: אופי היישוב

מה היה בגוש קטיף? ההג"שמו בק"ש קטיף הי"גה כוזה מקלא"י מקלא"י
ה"ש פיגחו שיטוח מחמכחוח א"ד"א ירקוח ע"יים אלא גואלים.

מה יהיה ב _____ ? (כאן ימלאו התלמידים את השם שנבחר בהצבעה הכיתתית)
היישוב _____ יהיה דווקא יישוב עירוני, המתמקד בעשייה למען הקהילה.

כדי להחליט ולקבוע את אופיו של היישוב בקשו מהתלמידים להיזכר במצגת שראו ולחשוב היטב מהם המאפיינים המיוחדים שהיו לגוש קטיף ולתושביו בתחום שבו הם עוסקים. בקשו מהם לחשוב כיצד לשמר בצורה הטובה ביותר את האופי המיוחד ואת הערכים שעמדו מאחורי ההתיישבות בגוש.

צומחים מחדש

שלב 4: סיכום

אספו את התלמידים למליאה. הזמינו נציג מכל חוליה לעמוד מול הכיתה. סדרו את הנציגים בשורה ובקשו מהם להקריא ברצף* את המשפטים שכתבו על אודות החיים כפי שהם רואים אותם ביישוב החדש. כך ייווצר 'סיפור' כיתתי המבטא את סיפור הגוש, את המהות של ההתיישבות ואת הצמיחה מחדש בעיני התלמידים.

המורה יכול לפתוח ולהגיד:

"עמדתם יפה במשימה. יחד תכונתם את היישוב החדש

ספרו לנו כיצד הוא יראה..."

לסיכום, ספרו על אחד היישובים החדשים שהקימו מתיישבי גוש קטיף (נספח ב'). ניתן להיעזר במפת היישובים מתוך הכרזות.

ניתן לסיים את השיעור בצפייה בסרט 'רואים מעבר לקוצים', הנמצא באתר האינטרנט

של ועד מתיישבי גוש קטיף - www.gushkatif.co.il

*במקרה שחילקתם את הכיתה ליותר חוליות והקציתם נושא אחד ליותר מחוליה אחת, ניתן ליצור מספר רצפים או רצף אחד שבו יש התייחסות כפולה לאותו נושא.

צומחים מחדש

נספח א' - כרטיסיות

איפה?

חשבו היכן יוקם היישוב החדש? במרכז הארץ? בפריפריה? האם על הנוף שבו ימוקם היישוב להזכיר את נוף הים והחול שהיה בגוש קטיף?

1. כתבו מה היה בגוש קטיף: _____

---

2. כתבו מה יהיה ב _____ :

אופי?

חשבו והחליטו איזה אופי יהיה ליישוב החדש? האם הוא יהיה כפרי, עירוני, קהילתי שיתופי או חקלאי?

1. כתבו מה היה בגוש קטיף: _____

---

2. כתבו מה יהיה ב _____ :

צומחים מחדש

נספח א' - כרטיסיות

מי?

תכננו: מי יהיו התושבים של היישוב החדש? האם הוא יורכב מתושבי גוש קטיף לשעבר בלבד? האם הוא יצטרף ליישוב קיים? האם הוא יאפשר הצטרפות של משפחות חדשות?

1. כתבו מה היה בגוש קטיף: _____

---

2. כתבו מה יהיה ב _____ :

אמונה?

החליטו: האם היישוב החדש יהיה חילוני, דתי או מעורב?

1. כתבו מה היה בגוש קטיף: _____

---

2. כתבו מה יהיה ב _____ :

צומחים מחדש

נספח ב' - על הצמיחה מחדש

שם היישוב	מ.א. אזורית	קהילת מקור	הרחבה
אבני איתן	גולן	גדיד, נווה דקלים, כפר דרום, נצר חזני, תל קטיפא	כ-20 משפחות מיישובים שונים בגוש קטיף החליטו להיקלט במושב 'אבני איתן' ומכנים את עצמם 'קהילת גוש קטיף בגולן'. רוב המשפחות פתחו עסקים ליד הבית: צימרים, חנות בגדים, גלריית אמנות, סטודיו לקרמיקה, קייטרינג, אטרקציות למטיילים (נסיעה ברכבי שטח, ירי בחץ וקשת וקטיף עצמי של פטל) טיולי גיפים, טיפולי ספא, עיצוב אירועים, חקלאות (חממות לירקות אורגניים; חממות לירקות עליים ללא חרקים: ברוקולי, כרובית, סלרי וחסה; חממות לפרחים), מכולת בחיספין, מכולת בכנף ופיצרייה.
אשקלון-שכ' הרצוג	אשקלון	ניסנית, דוגית	בשכונה צפונית של העיר אשקלון מצאו את ביתן עשרות משפחות שהתגררו בצפון חבל עזה. לרחובות בשכונה ניתנו שמות של היישובים שחרבו, ובית הכנסת נקרא על שם היישוב הגדול בצפון החבל: 'ניסנית'.
באר גנים	חוף אשקלון	בדולח, רפיח ים, גדיד, גן אור, ניסנית, מורג	'באר גנים' זהו שמה של העמותה ליישוב מחדש במרחב ניצנים שהוקם על ידי תושבים מכלל היישובים. העמותה חרתה על דגלה "יחד נקים את הגוש מחדש" - זה חזונו ולאורו נפעל ונלך. כיצד נולד השם המיוחד הזה? ועדת השמות היישובית בחרה אותו ברוב קולות. המשמעות של אפשרות בחירה בשם המורכב מראשי תיבות של כל היישובים דיברה אל רבים. שם שיש בו פשטות, רעננות, באר, מים, גנים חיים חדשים וצמיחה. בעז"ה יהיה זה יישוב אחד, הבנוי מאשכולות אשכולות, ובמרכז יוקמו מבני הציבור המשותפים כגון מתנ"ס, אולם ספורט ובית ספר.
בוסתן הגליל	מטה אשר	ניסנית + דוגית-פזורה	לבוסתן הגליל הצטרפו כ-30 משפחות מדוגית וניסנית. השטחים עבור העקורים הוגדרו כהרחבה של המושב. השטח סומן, הוגדרה תב"ע ונערכה הגרלה ל-100 מגרשים, לפי החלוקה הבאה: 59 מגרשים עבור בנים של בעלי נחלות, 30 למפוני חבל עזה ועוד 11 מגרשים עבור בנים של משפחות ממשקי העזר.
בני דקלים	לכיש	נווה דקלים	בני דקלים מוקם כיישוב מרכזי במזרח לכיש וכחלק מארבעה יישובי שמוקמים על ידי מגורשי גוש קטיף. אל 65 המשפחות מנווה דקלים הצטרפו עשרות משפחות, המבקשות להמשיך בעשייה התיישבותית בעלת משמעות לעם ישראל. המקום שנבחר להקמת היישוב היה אזור דליל באוכלוסייה, המהווה חיץ בין יישובי הר חברון לאזור קריית-גת. זהו יישוב קהילתי תורני, והוא יספק שירותים אזוריים לכל מזרח לכיש.

צומחים מחדש

נספח ב' - על הצמיחה מחדש

שם היישוב	מ.א. אזורית	קהילת מקור	הרחבה
בני נצרים	אשכול	נצרים	בני נצרים, היישוב הדרומי ביותר במועצה האזורית אשכול, הינו מושב ייחודי ובו קהילה חמה המשתייכת לחברה הלאומית-דתית-ציונית. מקימי היישוב נתנו למושב את שמו בשל מגוריהם ביישוב נצרים בגוש קטיף. מתן השם נועד לשמר את הקשר ההיסטורי ליישוב שפונה וכן להראות את דבקותם של אנשי נצרים בגוש קטיף ואמנתם בצדקת הדרך. אל 20 המשפחות שנעקרו מנצרים הצטרפו עשרות משפחות וביניהן רבים מדור ההמשך של גוש קטיף. חלק מתושבי היישוב חזרו לעסוק בחקלאות.
בת הדר	חוף אשקלון	אלי סיני	כ-25 משפחות מאלי סיני בחרו להמשיך את חייהם ביישוב הקהילתי בת הדר.
גני טל	נחל שורק	גני טל	קהילת גני טל התיישבה כיישוב צמוד דופן לקיבוץ חפץ חיים. למרות הקשיים הרבים והדרך הארוכה הצליחה הקהילה לשמר את המרקם הקהילתי ולהביא את כל תושבי גני טל כקהילה אחת שלמה ליישוב הקבע. אל קהילת המקור הצטרפו עשרות רבות של דור ההמשך. הקהילה בחרה לשמר את שם היישוב שנחרב.
טנא עומרים	הר חברון	מורג	בתחילת שנת ה'תשס"ו, לאחר שהייה של כחודשיים באולפנת עפרה, נקלטה בטנא-עומרים קבוצה של 15 משפחות מהגוש, מרביתם ממורג. שורת בתי 'אמנה' שעמדה ריקה שנים מספר, יחד עם רצון טוב של גורמים ממועצת הר-חברון ומהיישוב, הביאו לכך שהבתים יתמלאו בכוחות רעננים ובמשפחות צעירות. כך גדל היישוב (שהוקם לפני 26 שנה), התרחבו הגנים והמעונות, נוספו ספסלים בבית הכנסת היפה שנחנך, ובנתה שכונת קראוונים ואוכלסה במשפחות חדשות ובזוגות צעירים, והקהילה הדתית ביישוב גדלה באופן ניכר.
יד בנימין	נחל שורק	גדיד, גן אור, עצמונה, נווה דקלים, קטיף	קהילת 'שבות קטיף' ביד בנימין מורכבת מקבוצת משפחות מיישובים שונים מגוש קטיף תהליך הקליטה ביד בנימין היה מורכב. מיישוב שהחל לצמוח מכעשרים משפחות ותיקות, הגענו למאות. בנוסף לכך המגרשים לבניית הקבע מפוזרים בארבע מתחמים שונים ביישוב. מצד אחד, היה רצון לשמר את ה'ביחד' של הגוש, ומצד שני, ליצור מעורבות עם האוכלוסייה הכללית והמגוונת ביד בנימין.
כרמי קטיף	לכיש	קטיף	קהילת קטיף באמציה מונה כ-70 משפחות, אשר כ-45 מהן התגוררו בקטיף ושאר המשפחות נקלטו. לקהילה מערכת ארגונית שפעלה עוד בקטיף, וממשיכה את פעילותה גם כאן, תוך ערנות לשינויים הנדרשים. המערכת כוללת מזכירות וועדות נבחרות, המטפלות בנושאים שונים כמו דת, חינוך ילדים ונוער, תרבות, קליטה, עזרה הדדית וכיו"ב. מלווה הרב נח ויז'ונסקי את קהילת קטיף מראשית הקמת הקהילה.

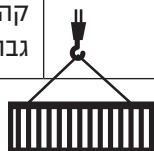

צומחים מחדש

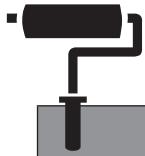
נספח ב' - על הצמיחה מחדש

שם היישוב	מ.א. אזורית	קהילת מקור	הרחבה
מבקיעים	חוף אשקלון	פאת שדה	במושב מבקיעים חיים בהרמוניה אנשי פאת שדה והתושבים הוותיקים, אשר רובם ניצולי שואה ורבים מהם נושקים לגיל התשעים. חלק מתושבי פאת שדה היו חקלאים בגוש קטיף, בחרו לחזור ולעסוק בחקלאות. אחרים פנו לעיסוקים אחרים בשל הקשיים הגדולים להתפרנס מחקלאות. עם קליטת תושבי פאת שדה נפתחו בית כנסת, מקווה טהרה, מגרש ספורט ומועדון לנוער ולמבוגרים, אשר הפיחו חיים במושב הוותיק.
משכיות	בקעת הירדן	שירת הים	קבוצת תושבים צעירים מהיישוב שירת הים החליטה לבנות את ביתה לאחר העקירה ביישוב משכיות, אליהן הצטרפו משפחות ממקומות שונים וביחד הן בונות יישוב לתפארת, המתבסס על חקלאות במקום, מטעי תמרים, זיתים וארגן
נווה	אשכול	עצמונה	הקמת יישוב חדש לגמרי בחולות חלוצה, היא הפרחת שממה במלוא מובן המילה. התיישבות זו נמצאת גם באזור רגיש מאוד מבחינה ביטחונית, במשולש הגבולות שבין ישראל, רצועת עזה ומצרים. אל 20 המשפחות שנתקרו מעצמונה הצטרפו כבר עשרות רבות של משפחות צעירות. במקום הוקמה מחדש המכינה הקדם צבאית 'עצם', וכן אולפנה לבנות ותלמוד תורה. ליישוב שטחים חקלאיים השייכים לחלק השיתופי.
נווה ים	חוף כרמל	ניסנית, גדיד, אלי סיני	לקיבוץ נווה ים הצטרפו כ-11 משפחות והן התקבלו לחברות בקיבוץ. השטחים עבור העקורים הוגדרו כהרחבה של הקיבוץ.
נטע	לכיש	כפר דרום, תל קטיפא	בסיבובי לכיש, בינות אשכולות ענבים סגולים וירוקים, יישוב קטן הולך וקורם עור וגידים ומחכה ליום בו יאמרו "הארץ הלזו הנשמה הייתה כגן עדן". חברי קהילת 'נטע' שמו לעצמם מטרה להקים יישוב חדש בארץ ישראל, במזרח חבל לכיש המתחדש. היישוב קלט עשרות משפחות, ובעז"ה ימשיך ויגדל.
ניצן	חוף אשקלון	נווה דקלים	היישוב ניצן הוא יישוב קהילתי. הוא הוקם על שרידי קיבוץ ניצנים שחרב במלחמת השחרור. במקום הוקם כפר נוער אשר נסגר בשנת 1989. אל מאה המשפחות שגרו ביישוב הצטרפו מאות ממשפחות קהילת נווה דקלים. במקום בית ספר יסודי, אולפנה לבנות וישיבה גבוהה.

צומחים מחדש

נספח ב' - על הצמיחה מחדש

שם היישוב	מ.א. אזורית	קהילת מקור	הרחבה
נצר אריאל	אריאל	נצרים	קהילת נצרים באריאל צמחה מתוך המפגש החם והמרגש בין תושבי היישוב, לבין תושבי אריאל, השומרון והסטודנטים מהמכללה שבמקום. קבלת הפנים החמה השתלבה היטב ברצון החזק להעמיק את החיבור בין חלקי העם, כמענה שורשי למחלת ה'התנתקות'. אחרי בירורים והתלבטויות החליטה קבוצה של למעלה מ-20 משפחות להיענות להזמנת ראש העיר וראשי המכללה ולהשתכן בעיר כגרעין התחברות. אל הקבוצה הראשונה הצטרפו עשרות משפחות נוספות מכל חלקי הארץ ומשפחות אחדות מגוש קטיף, והמעגל הקהילתי של הגרעין הולך ומתרחב ועוד ילך ויגדל בעז"ה.
נצר חזני	נחל שורק	נצר חזני	קהילת נצר חזני התיישבה כיישוב צמוד דופן ליישוב יסודות. במושב ייבנו בעז"ה כ-130 יחידות מתוכן 40 משפחות חקלאיות ושאר המשפחות תושבים ובני המושב על ילדיהם. חברי המושב החליטו לשמר את שם היישוב שנחרב.
פלמחים	גן רוה	אלי סיני	בפלמחים התיישבה קבוצת מגורשים שיצאה מאלי סיני בתהלוכה רגלית וקבעה את משכנה במחנה אוהלים בצומת יד מרדכי שנקרא 'אוהלי סיני'. המתיישבים ישבו במאהל קרוב לשנה, עד שהממשלה נענתה לבקשתם לפתרון קהילתי בתנאים דומים לאלו שהיו ביישוב ממנו נעקרו. פתרון זה נמצא באמצעות קבלה לחברות בקיבוץ פלמחים.
שבי דרום	מבקיעים	כפר דרום	כ-30 משפחות מכפר דרום התיישבו כיישוב צמוד דופן למושב הוותיק ניר עקיבא. אליהן הצטרפו כבר עשרות משפחות. במקום תלמוד תורה לבנים ולבנות, מדרשת 'התורה והארץ' ומכון 'התורה והארץ'.
שומריה	בני שמעון	עצמונה	בקיבוץ שומריה חיו כ-13 משפחות של חברים, שנותרו בקיבוץ הישן. משפחות אלו קיבלו פיצוי מממשלת ישראל ובכך ויתרו על הקיבוץ ועל נכסיו. לאחר העקירה הקימו אנשי עצמונה מאהל בפארק נועם ליד נתיבות, וקראו לו 'עיר האמונה'. לאחר עזיבת משפחות שומריה את הקיבוץ נכנסה קהילת עצמונה לתוך מבני הקיבוץ הישנים. אל משפחות עצמונה הצטרפו עשרות משפחות. במקום תלמוד תורה לבנים ובנות ושיבה תיכונית. חלק ממקורות ההכנסה מגיעים מהרפת ומהחקלאות השיתופית.
תלמי יפה	חוף אשקלון	אלי סיני	כ-25 משפחות מאלי סיני בחרו להמשיך את חייהם ביישוב הקהילתי בת הדר.